



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Ladislava Vaško a Mgr. Radima Kadlčáka ve věci

žalobce: **X. T. N.**, narozený dne X,
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika,
bytem X,
zastoupený Mgr. Petrem Václavkem, advokátem,
sídlem Opletalova 25, 110 01 Praha 1,

proti

žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**,
sídlem Loretánské náměstí 5, 118 01 Praha 1,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 12. 2022, č. j. 118213-8/2022-OPL,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva zahraničních věcí ze dne 22. 12. 2022, č. j. 118213-8/2022-OPL, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno usnesení Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 12. 9. 2022, č. j. 1351-11/2022-HANOKO, kterým byla žalobci zamítnuta žádost o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu a zastaveno řízení o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

Žaloba

2. V žalobě žalobce nejprve zrekapituloval průběh správního řízení. Dále uvedl, že žalobou napadené rozhodnutí nepřiměřeným způsobem zasahuje do jeho soukromého a rodinného života, neboť má na území České republiky manželku T. G. N. a dvě nezletilé děti, dceru T. M. A. N., nar. X, syna T. T. N., nar. X. Žalobce má dále na území České republiky již zletilého syna X. T. N., nar. X. Žalobce sám byl držitelem povolení k dlouhodobému pobytu na území za účelem společného soužití rodiny s platností od 13. 12. 2013 do 18. 12. 2018.
3. Rozhodnutí o zrušení jeho pobytového oprávnění bylo zrušeno pro nedostatečné posouzení přiměřenosti dopadů do soukromého a rodinného života rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 15 A 248/2018-93. Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců pak rozhodnutí o zrušení pobytového oprávnění zrušila a řízení o zrušení pobytového oprávnění žalobce bylo zastaveno. Žalobce uznal, že se v minulosti protiprávního jednání dopustil, za toto však již byl potrestán, přičemž se již před několika lety osvědčil a má nyní čistý trestní rejstřík. Žalobce opakovaně ve svých žádostech uvedl, že jeho manželka na území České republiky podniká, přičemž toto podnikání poskytuje obživu celé rodině. Žalobce manželce aktivně pomáhá s domácností i při jejím podnikání, např. se stěhováním věcí či hlídá prodejnou, musí-li manželka obstarat jiné záležitosti. Zamítnutím žádosti žalobce došlo k ohrožení podnikání jeho manželky a tím i k ohrožení obživy jeho rodiny. Žalovaný se měl zabývat i imigrační historií žalobce, zejména mírou jeho integrace a délkou pobytu, což však neučinil. Vzhledem k tomu, že manželka žalobce potřebuje při svém podnikání aktivní pomoc žalobce, dosud z území nevycestoval.
4. Žalobce poukázal na rozsudky Krajského soudu v Plzni č. j. 57 A 3/2021-51, s tím, že všechny důvody žalobce pro jeho žádost mají být posuzovány ve vzájemné souvislosti a má být vyhodnoceno, zda trvání na osobním podání žádosti není vůči žalobci příliš tvrdé. Žalobce dále upozornil na rozsudky Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 31 A 39/2021 a Krajského soudu v Plzni č. j. 55 A 20/2022-93 a č. j. 55 A 25/2022-81. Z nich mj. vyplývá, že jedním z důvodů pro upuštění od osobního podání žádosti je velká vzdálenost zastupitelského úřadu a skutečnost, že cizinec již povolením k pobytu disponoval. Individuální skutkové okolnosti případu cizince, např. v podobě rodinného života, tak mohou převážet veřejný zájem na podání žádosti.
5. Nedostatečné posouzení zájmů nezletilých dětí žalobce hraničí s nepřezkoumatelností. Podrobnější posouzení nejlepšího zájmu nezletilých dětí, jak ho vymezil Ústavní soud v nálezu sp. zn. IV. ÚS 950/19, v obou rozhodnutích chybí. Dle rozsudku Krajského soudu v Plzni č. j. 55 A 20/2022-93, v tomto případě spadá věc do III. kategorie řízení podle uvedeného nálezu. Dle uvedeného rozsudku Krajského soudu v Plzni je třeba zkoumat např. míru péče cizince o nezletilé dítě, míru závislosti dítěte na cizinci. Žádné z těchto kritérií však nebylo žalovaným ani správním orgánem I. stupně hodnoceno.
6. Žalovaný v rozhodnutí bez bližšího odůvodnění odmítl argument žalobce, že možnost podání žádosti o pobytové oprávnění v zemi původu je nejistá z důvodu systému čtvrtletních slosovatelných registrací. Řízení o žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny může podle § 169t odst. 6 písm. a) bod 6 zákona o pobytu cizinců trvat až 270 dnů. Zcela jistě není v zájmu nezletilých dětí, aby je jejich otec opustil na takto dlouhou dobu v podstatě jen kvůli nezákonnému rozhodnutí Ministerstva vnitra, které bylo Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

zrušeno správním soudem. Žalobce je navíc do jisté míry obětí systému rozdělení kompetencí mezi správní orgány. Jeho nelegální pobyt na území je totiž řešen Policií České republiky, která nemůže žalobci pobyt udělit, ačkoliv již dvakrát dospěla k závěru, že uložení správního vyhoštění není přiměřené. Ministerstvo vnitra pak nemůže žádost o pobytové oprávnění žalobce přijmout. Kdyby Ministerstvo vnitra nebylo vydalo rozhodnutí o zrušení pobytového oprávnění žalobce, tento by se do této situace nikdy nedostal. Je tedy přesvědčen, že jeho žádosti o upuštění od osobního podání by mělo být vyhověno, jelikož tato představuje jednu z cest k vyřešení jeho situace, aniž by došlo k nepřiměřenému zásahu do jeho soukromého a rodinného života a rovněž do životů jeho dětí a ostatních rodinných příslušníků.

Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhl její zamítnutí pro nedůvodnost. Z napadeného rozhodnutí je patrné, že se žalobce nenachází ve výjimečné situaci, která by odůvodňovala upuštění od osobního podání. Je nepochybné, že jeho vycestování za účelem podání žádosti bude mít faktické dopady na chod rodiny, ovšem ke snížení životního standardu rodiny nedojde, neboť výdělečně činná je pouze manželka. Pracující rodiče a samozivitelé v České republice musí běžně zvládnout jak péči o děti, tak finanční zabezpečení rodiny a manželka žalobce se může během dočasné nepřítomnosti žalobce spolehnout na zletilého syna. Není úlohou žalovaného zamýšlet se a doporučovat, jakým způsobem má rodina svůj život uspořádat.
8. Institut upuštění od osobního podání žádosti není zákonem zamýšleným pohodlnějším způsobem vyřízení žádosti o pobytové oprávnění. Naprostá většina žádostí o upuštění od osobního podání žádosti je podávána cizinci, kteří pobývají na území České republiky, při přijetí argumentace žalobce by tak muselo být prakticky všem vyhověno. Žalovaný v bodě zadruhé na str. 6 napadeného usnesení posoudil dle rozhodnutí Ústavního soudu všechny relevantní okolnosti, porovnal zájem žalobce s veřejným zájmem na tom, aby v České republice pobývali cizinci s platným pobytovým oprávněním, a došel k závěru, že zásah do soukromého a rodinného života žalobce není nepřiměřený. V bodě zatřetí napadeného rozhodnutí se žalovaný podrobně zabýval i dopady rozhodnutí do života dětí žalobce. Žalobce prezentuje ve své žalobě pouze hypotetické úvahy o tom, že se jedná o nejistou cestu, že bude třeba dlouho čekat na přidělení termínu a následně vyřízení žádosti, žalobci však chybí autentické zkušenosti s faktickou nemožností podat žádost na zastupitelském úřadě. Žalovaný dále setrval na stanovisku, že řízení před Ministerstvem vnitra a navazující soudní řízení jsou pro řízení o upuštění od osobního podání žádosti nerozhodná.

Replika žalobce

9. Žalobce uvedl, že byla rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 12. 2021, č. j. 195 A 1/2021-51, jeho žaloba proti prvnímu zamítavému rozhodnutí ve věci první žádosti žalobce o upuštění od osobního podání (nyní žalobce žádá podruhé – pozn. soudu) zamítnuta. Proti tomuto rozsudku se nebránil, neboť pouhé tři měsíce před jeho vydáním byl vydán rozsudek o zrušení rozhodnutí, kterým bylo žalobci zrušeno pobytové oprávnění. Žalobce očekával, že v důsledku návrhu na obnovu řízení nabude opět oprávnění k pobytu (návrh na obnovu řízení nebyl úspěšný – pozn. soudu). Současná situace je nicméně odlišná od poměrů jeho první žádosti, neboť žalobce disponuje soudním rozhodnutím, že jeho pobytové oprávnění bylo zrušeno v rozporu se zákonem. Žalobce si je vědom toho, že nezákonné rozhodnutí o zrušení jeho pobytového oprávnění bylo vydáno v důsledku jeho předchozí trestné činnosti, avšak dle rozsudku správního soudu vydáno být nemělo. Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

10. Dle názoru žalobce nelze situaci, ve které se nachází jeho rodina, označit za běžnou. Právní zástupce žalobce obdržel od žalovaného odpověď ohledně počtu podaných žádostí o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny na zastupitelském úřadu v Hanoji, která potvrzuje argumentaci žalobce. Žalobci nic nezaručuje, že bude moci vůbec žádost podat a že jeho odloučení od rodiny bude pouze krátkodobé. Žalovaný se v rozhodnutí zabýval pouze situací nejmladšího dítěte žalobce, a to jen velmi povrchně.

Duplika žalovaného

11. Žalovaný v duplice uvedl, že neuznává argumentaci žalobce, že upuštění od osobního podání žádosti je možno považovat za vhodný způsob nápravy újmy, která mu dle jeho slov byla způsobena Ministerstvem vnitra, neboť řízení před tímto orgánem je mimoběžné s řízením o upuštění od osobního podání žádosti. Dle zákona o pobytu cizinců je cizinec povinen doložit důvody pro upuštění od osobního podání, v případě žalobce tedy doložit neúspěšné pokusy podání žádosti na zastupitelském úřadu. Jinými slovy, žalobce je oprávněn dovolávat se pouze nezákonnosti, která nastala v jeho právní sféře. Žadatel, který prokáže, že se nejméně dvakrát neúspěšně pokusil o sjednání termínu k osobnímu podání žádosti, je umožněno podání žádosti bez osobní účasti. Tento systém je v souladu s § 169f zákona o pobytu cizinců. Žalovaný se dostatečně zabýval dopady vycestování žalobce do života jeho nezletilých dětí, nicméně žalobce v řízení pouze namítal, že má malé děti a jeho manželka sama péči o ně nemůže zvládnout, přičemž sám akcentoval péči o nejmladší dítě. Dále žalovaný upozornil na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34, kterým byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Plzni č. j. 55 A 20/2022-93.

Ústní jednání soudu

12. Právní zástupce žalobce při jednání dne 12. 3. 2024 odkázal na dosavadní podání a upozornil na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 10 Azs 348/2020. K řešení situace, do jaké se dostal žalobce, může sloužit právě podání žádosti o upuštění od osobního podání žádosti na zastupitelském úřadu. Dále zdůraznil, že žalobci byl pobyt zrušen nezákonným způsobem a upuštění od osobního podání žádosti slouží k nápravě chyby, které se dopustilo Ministerstvo vnitra.
13. Žalovaný se z jednání soudu omluvil.

Posouzení věci soudem

14. Napadené rozhodnutí soud přezkoumával podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z ní vyplývá, že soud přezkoumává rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během lhůty třiceti dnů ode dne doručení napadeného rozhodnutí, jak stanoví § 172 odst. 1 věty první zákona o pobytu cizinců. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení odůvodnit. Bez návrhu žalobce pak musí soud podle § 76 odst. 2 s. ř. s. přihlídnout toliko k takovým vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají jeho nicotnost. Takové nedostatky však nebyly v projednávané věci zjištěny.
15. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

16. Z obsahu správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti. Dne 18. 3. 2022 podal žalobce žádost o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny spolu s žádostí o upuštění od osobního podání žádosti podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Svou žádost opřel o to, že jeho manželka pobývá na území České republiky na základě povolení k trvalému pobytu, stejně jako jeho tři děti. Stará se o výchovu svých dvou nezletilých dětí a sdílí s rodinou společnou domácnost. Zatímco manželka podniká, stará se žalobce o děti a domácnost. V případě odcestování by nebylo v silách manželky obstarat jak podnikatelské aktivity, tak péči o dvě nezletilé děti, přičemž především nejmladší dítě potřebuje neustálou péči. Vycestování žalobce by bylo v rozporu s nejlepším zájmem nezletilých dětí, neboť by byla ohrožena jak péče o ně, tak jejich výživa. Manželka žalobce by vzhledem ke svému podnikání nemohla opustit území České republiky a nemohla by tak žalobce doprovázet, dále žalobce poukázal i na finanční náklady cesty do Vietnamu. Žalobce rovněž poukázal na tři případy, které byly dle jeho názoru obdobné a ve kterých bylo od osobního podání žádosti upuštěno.
17. Žalobce měl vydáno povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny od 19. 12. 2013 do 18. 12. 2018. Dne 10. 12. 2018 podal žalobce žádost o prodloužení povolení k pobytu, nicméně řízení o této žádosti bylo zastaveno dne 9. 1. 2019, neboť povolení žalobce bylo zrušeno rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 16. 11. 2018, č. j. MV-147200-/SO-2017. Následně bylo toto rozhodnutí zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 9. 2021, č. j. 15 A 248/2018-93. Poté bylo řízení o zrušení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu zastaveno, neboť platnost povolení uplynula.
18. Nejprve se soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného spočívající v tom, že se žalovaný i správní orgán I. stupně nedostatečně zabývali posouzením zájmů nezletilých dětí. Soud konstatuje, že dopady rozhodnutí na děti žalobce se žalovaný zabýval na str. 7 až 9 napadeného rozhodnutí a své rozhodnutí postavil na tom, že se v daném případě jedná pouze o dočasnou nepřítomnost žalobce na rozdíl od případů zrušení trvalého pobytu, na které odkazoval žalobce. Dále poukázal na to, že nejmladší dítě se žalobci narodilo během probíhajícího řízení o správním vyhoštění, tedy v době nejistého bytového statusu. Žalobce nijak nedoložil, proč je nemožné, aby péči o dvě nezletilé děti zabezpečila manželka, případně s pomocí zletilého syna. V případech, na které odkazoval žalobce, se jednalo dle žalovaného o výjimečné případy žádostí nezletilých dětí, rodičů nezletilých dětí, které by byly nuceny vycestovat s rodičem do země původu, případně o další závažné skutkové okolnosti, a to nepříznivý zdravotní stav. Soud konstatuje, že žalovaný dostatečně a srozumitelně vyložil, proč v daném případě nemůže převážit rodinná situace žalobce nad požadavky zákona o pobytu cizinců a soud závěry žalovaného považuje za přezkoumatelné.
19. Podle § 42a odst. 5 zákona o pobytu cizinců žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podává cizinec na zastupitelském úřadu. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců je povinen cizinec tuto žádost podat osobně.
20. Podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném do 30. 6. 2023, zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví. Zastupitelský úřad může od povinnosti osobního podání žádosti upustit také bez uvedení důvodů cizincem, jsou-li mu důvody pro toto upuštění známy z jeho úřední činnosti, nebo může učinit na své úřední desce prohlášení, že od povinnosti osobního podání žádosti upouští pro určitý druh Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

žádostí o pobytová oprávnění podaných v budoucnu, a to zejména v případech, pokud je cizinec nebo jeho zaměstnavatel účastníkem vládou schváleného programu.

21. Soud konstatuje, že podstata případu spočívá otázce, zda se v případě žalobce jedná o odůvodněný případ umožňující od povinnosti osobního podání žádosti upustit.
22. Dále soud uvádí, že rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 31 A 39/2021-74 byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2024, č. j. 10 Azs 156/2022-46, rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 11. 2022, č. j. 55 A 20/2022-93, byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2023, č. j. 9 Azs 19/2023-39, rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 11. 2022, č. j. 55 A 25/2022-81, byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34. Nejvyšší správní soud se tak výslovně neztotožnil s argumenty, které žalobce převzal z uvedených rozsudků krajských soudů a postavil na nich svoji žalobní argumentaci. Z uvedených rozsudků Nejvyššího správního soudu, jakož i z další níže popsané judikatury Nejvyššího správního soudu, zdejší soud vycházel při posuzování tohoto případu.
23. Nejvyšší správní soud již dříve vyložil (srov. zejména rozsudek rozšířeného senátu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS), že zakotvení povinnosti osobního podání žádosti o povolení k taxativně vymezeným pobytům není nesouladné s ústavně zaručeným právem domáhat se stanoveným postupem svého práva u správních orgánů (čl. 36 odst. 1 Listiny). Zejména pokud správní orgány adekvátně využívají ustanovení o možnosti upustit od osobního podání žádosti, není důvodu o ústavní konformitě povinnosti osobního podání žádosti o některá povolení k pobytům či o některá víza jakkoli pochybovat.
24. Ustanovení § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců v sobě dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018-22, zahrnuje „[n]ejen správní uvážení, ale kombinuje je s neurčitým právním pojmem "odůvodněný případ". Tento pojem nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Správnímu orgánu je poskytován prostor pro zhodnocení, zda konkrétní situace patří do rozsahu daného neurčitého právního pojmu, či nikoliv. Míra „uvážení“ správního orgánu se zde zaměřuje na skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Naplnění obsahu neurčitého právního pojmu s sebou nese povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá.“
25. Podat žádost o taxativně zákonem vymezené pobyty jinou formou než osobním podáním je výjimečná možnost, a bude se jednat především o případy, kdy by bylo trvání na osobním podání žádosti tvrdé a nerozumné (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015-36, ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015-67, či ze dne 8. 9. 2016, č. j. 10 Azs 163/2016-37). Žadatel musí rovněž uvést konkrétní důvody, proč právě jeho případ má být oním „odůvodněným případem,“ v němž nemá správní orgán trvat na osobním podání žádosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015-67). V rozsudku ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010-106, Nejvyšší správní soud konstatoval, že: „[p]rostřednictvím daného institutu lze tedy zohlednit situace, které budou cizinci důvodně bránit v osobním podání žádosti přímo na zastupitelském úřadě. O jaké typové případy v praxi půjde, zda se má jednat pouze o případy překážek osobní účasti, které jsou na straně cizince, nebo též o případy překážek na straně zastupitelského úřadu, zákon o pobytu cizinců žádným způsobem ani neupravuje ani nenaznačuje. Každé takové posouzení tedy závisí na úvaze zastupitelského úřadu, který by měl při svém rozhodování zohlednit všechny v daném čase a dané zemi existující podstatné okolnosti.“

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

26. V rozsudku sp. zn. 9 Azs 213/2018 Nejvyšší správní soud upřesnil, že odůvodněný případ není redukován pouze na existenci omezení způsobených zdravotním stavem, ale může jít rovněž o situace, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu objektivně velmi ztížena. Lze uvažovat i o situaci, kdy samotný zastupitelský úřad může mít např. natolik závažné provozní problémy, že nebude možné jej osobně navštívit. V každém případě je ovšem třeba individuálně a zejména poctivě zvážit celkovou dobu, po kterou cizinec neúspěšně usiloval o sjednání termínu osobního podání žádosti, jakož i jiné důležité faktory (typ žádaného pobytového titulu, osoba žadatele, věk, zdravotní stav, rodinné pouto v České republice a mnoho jiných).
27. Délka řízení o žádosti o povolení pobytu přitom není pro posouzení žádosti o upuštění od osobního podání rozhodná a není s to založit důvody, které by měly cizinci zabránit v osobním podání žádosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018-50). Riziko vleklého správního řízení tak nezabraňuje žalobci v podání žádosti osobně v zemi původu.
28. Dočasnost nutného vycestování za účelem osobního podání žádosti je dle konstantní judikatury třeba vnímat jako skutečnost svědčící naopak o mírnosti zásahu do rodinného života žadatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2018, č. j. 1 Azs 296/2018-35, bod 20). Nelze opomenout usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20, v němž Ústavní soud dovodil, že obecně lze po žadateli o pobytové oprávnění spravedlivě požadovat, aby na přechodnou dobu vycestoval do země původu za účelem podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu, ač má na území České republiky rodinné vazby a fakticky zde již delší dobu žije.
29. Nejvyšší správní soud pak v rozsudku ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34, odst. 26, uvedl, že *„zákonodárce vytvořil příznivější pravidlo pro podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu pro určitou skupinu cizinců pobývajících na území České republiky, která zde pobývá oprávněně na základě povolení k dlouhodobému pobytu či dlouhodobého víza.“* Z toho plyne, že zákon nepřistupuje k rozdělení žadatelů toliko podle místa aktuálního pobytu v době podání žádosti. Tím podstatným kritériem je zaprvé skutečnost, o jaké konkrétní pobytové oprávnění jde (vymezení v § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců), a zadruhé, zda je pobyt žadatele na území legální (výjimka v § 42a odst. 6 zákona o pobytu cizinců). Kategorizace žadatelů na ty, jež pobývají v České republice a ty, jež se nachází v přijímacím státě, není důvodná, jelikož povinnost osobního podání žádosti na zastupitelském úřadě mají všichni žadatelé žádající o pobytová oprávnění vymezená v § 169a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, bez ohledu na jejich místo pobytu.
30. Úkolem správních orgánů není v každém individuálním případě objasňovat rozumnost či nezbytnost zákonného požadavku osobního podání žádosti (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 19/2023-34, č. j. 9 Azs 19/2023-39, č. j. 8 Azs 351/2018-50). Zákon, ani relevantní judikatura povinnost provedení testu přiměřenosti správním orgánům neukládá. Naopak samotný zákon jednoznačně upřednostňuje zájem na osobním podání žádosti. K výjimečnému prolomení tohoto pravidla může dojít jen na podkladě opodstatněných a doložených individuálních okolností žadatele.
31. Soud tedy konstatuje, že smysluplnost osobního podání žádosti, formálnost takového postupu, obecně nedodržování lhůty k rozhodnutí o žádosti, nebo pochybení jiného správního orgánu v řízení o zrušení povolení k pobytu žalobce, nejsou skutečnosti, které by byly pro danou věc relevantní. Osobní forma podání je stanovena přímo zákonem. Zastupitelský úřad se tedy při posuzování žádosti o upuštění od osobního podání nezabývá

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

tím, zda je osobní podání v konkrétním případě rozumné či nezbytné, nehodnotí ani případnou délku správního řízení ani nekompenzuje pochybení jiných správních orgánů benevolentnějším přístupem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018-50). Zastupitelský úřad, potažmo žalovaný se zabývá výlučně tím, zda existují důvody, pro které není třeba na osobním podání trvat. Předmětem soudního přezkumu je pouze posouzení, zda správní orgány správně vyložily neurčitý právní pojem odůvodněný případ a poté jej správně aplikovaly na zjištěný skutkový stav, přičemž v daném případě žalovaný požadavky zákona o pobytu cizinců naplnil.

32. Soud dále uvádí, že tvrzené rodinné důvody spočívající v podnikání manželky a péči o nezletilé děti žalobci nebrání ve splnění povinnosti osobního podání žádosti, přičemž rodina žalobce může situaci, která je pouze přechodná, řešit svoji situaci standardními postupy (zajištěním péče jinými osobami či institucemi), resp. v případě nebylo zjištěno, že by toto bylo vyloučeno. Soud navíc konstatuje, že v případě vycestování žalobce dojde po omezenou dobu k zásahu do jeho rodinného a soukromého života, půjde však z hlediska legalizace jeho pobytu o nezbytný a naprosto minimální důsledek jeho protiprávního setrvávání na území České republiky. Nedůvodná je i námitka, že dočasná nepřítomnost žalobce by ochromila chod rodiny a podnikání jeho manželky. Žalobce se v této námitce omezil na pouhé konstatování, že jeden rodič by sám péči o nezletilé děti nezvládl souběžně s podnikáním. Obecně lze uvést, že nejde o neřešitelnou situaci a žalobce neprokázal opak. Je na žalobci a jeho manželce, aby uspořádali osobní záležitosti tak, aby se chodu rodiny odcestování žalobce na přechodnou dobu dotklo co nejméně.
33. S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti soud uzavírá, že shledal žalobu v mezích žalobních bodů zcela nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
34. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, navíc je ani nepožadoval, a proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 12. března 2024

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v. r.
předseda senátu